

VALINTAKOEOHJEET

6.6.2018

YLEISTÄ

Aika

Valintakoe kestää kolme tuntia kokeen aloitushetkestä klo 12:00 lukien.

Paikka

Kukin kokeeseen osallistuva kirjoittaa kokeen siinä salissa, johon hänet on etukäteen sijoitettu. Ainoastaan kokeen valvoja voi määrätä osallistujan siirtymään toiseen saliin.

Valvonta

Salissa olevien valvojen antamia ohjeita on noudatettava. Tarvittaessa voit kutsua valvojan luoksesi nostamalla kätesi. Jos sinun tarvitsee käydä vessassa, voit näyttää sivulla 5 olevaa wc-tekstiä.

Kokeen valvonnassa noudatetaan mitä suurinta ankaruutta. Sinulla saa olla mukana vain kuulakärkikynä (mustekynä) ja henkilöllisyystodistus. Omien laskimien käyttö ja erilaisten sähköisten viestimien käyttö ja hallussapito on kielletty. Vilpinteko johtaa koesalista poistamiseen ja koko kokeen hylkäämiseen. Tämän vuoksi on syytä pitää katse tiukasti kiinni omassa paperissa väärinkäsitysten välttämiseksi.

Liikkuminen ja poistuminen

Kokeen aikana on jokaisen istuttava paikallaan. Koesalista saa poistua aikaisintaan klo 13:20. Salista poistuttuasi et voi enää osallistua kokeeseen. Kaikki jaettu materiaali on palautettava salista poistuttaessa.

Koesalista saat viedä mukana vain muistilapun, jossa kerrotaan mm. valintakoetulosten julkistamisesta.

Todistus asevelvollisuutta suorittaville

Asevelvollisuuttaan suorittavat voivat pyytää koesalin valvojalta todistuksen kokeeseen osallistumisestaan.

PISTEYTYS

Koetyyppi

Kokeessa on 40 tehtävää. Kunkin tehtävän vastaus perustuu valintaperusteiden mukaiseen lukion oppimäärään ja/tai kysymyksen (kysymysten) yhteydessä olevaan aineistoon. Kaikki tehtävät ovat monivalintakysymyksiä. Tehtävät on laadittu siten, että kuhunkin tehtävään on vain yksi oikea vastaus.

Pistelasku

Monivalintakysymysten osalta oikeasta vastauksesta annetaan +1 piste, väärästä vastauksesta - 0,5 pistettä ja tyhjästä 0 pistettä. Vastaamatta jättäminen ei vähennä pisteitä eikä sitä ole rajoitettu. Hakijan on saatava valintakokeesta pisteitä vähintään 60 % kaikkien valintakokeesta positiivisia pisteitä saaneiden keskiarvosta (kaikkien valintakokeeseen osallistuneiden keskiarvosta, ei hakukohdekohtainen).

Mikäli kokeen jälkeen käy ilmi, että kysymykseen on edellä todettu vastausohje huomioon ottaenkin useampi kuin yksi oikea vastausvaihtoehto, arvostellaan koe hyväksymällä ko. kysymykseen yhtäaikaisesti kaikki oikeat vastausvaihtoehdot.

Mikäli kokeen jälkeen käy ilmi, että kysymykseen ei edellä todettu vastausohje huomioon ottaenkaan ole oikeaa vastausvaihtoehtoa, arvostellaan koe jättämällä ko. kysymys huomioon ottamatta.

VASTAAMISEN TEKNIikka

Kysymyspaperi

Kirjoita kysymyspaperiin selvästi sukunimesi ja kaikki etunimesi (käytä TIKKUKIRJAIMIA) ja henkilötunnuksesi.

Vastauslomake

Lomake tarkistetaan optisesti. **Hakija on vastuussa, että lomake on täytetty oikein ja huolellisesti. Optinen lukulaite lukee vähäisetkin merkinnät vastaukseksi.**

Tarkista, että lomakkeeseen valmiiksi täytetyt henkilötietosi ovat oikein. Mustaa henkilötunnus alla oleviin ruutuihin. Henkilötunnuksen voit tarkistaa mukanasasi olevasta henkilöllisyystodistuksesta. Tee nimeä koskevat korjaukset (käytä TIKKUKIRJAIMIA) sen alapuolelle varattuun tilaan.

Voit kirjata vastauksesi kysymyksiin ensin kysymyspaperille. Merkitse vastauksesi henkilökohtaiselle vastauslomakkeelle vasta kun olet varma vastauksestasi. Varaa riittävästi aikaa. Koe arvostellaan vain vastauslomakkeeseen tehtyjen merkintöjen perusteella eli mustatut ruudut.

Mustaa vastauksesi mukainen ruutu. Kun haluat olla vastaamatta kysymykseen, jätä ruutu tyhjäksi. Vastaukset luetaan optisesti mustatusta ruudusta. Epäselvät ja ristiriitaiset vastausmerkinnät tulkitaan vääräksi vastaukseksi. Mikäli kysymyksen kohdalla on mustattuna useampi ruutu (esim. vain osittain), tulkitaan vastaus vääräksi vastaukseksi.

Älä tee vastauslomakkeelle ylimääräisiä merkintöjä. Kaikki merkinnät on tehtävä huolellisesti ja selvästi. Mikäli et voi korjata vastaustasi selvästi, pyydä valvojilta uusi vastauslomake. Kirjaa uuteen lomakkeeseen henkilötietojesi lisäksi mustaamalla vastauksiasi vastaavat ruudut.

Suttupaperi (ruutupaperi muistiinpanoja varten)

Käytössäsi voi olla kerrallaan vain yksi suttupaperi: jos haluat uuden, tulee edellinen palauttaa.

Allekirjoitus

Vastauslomake on ehdottomasti allekirjoitettava.

MALLIKYSYMYS

Ohessa on mallikysymys ja mallivastaus sekä kysymyspaperille vastattuna, että siirrettyinä valintakoevastauslomakkeelle.

Hakija Elisa Muukalainen, henkilötunnus 120485-1234, on tehnyt malliin jo kaikki merkinnät ensimmäiseen vastaukseen saakka.

1. Tekstannut nimensä ja henkilötunnuksensa kysymyspaperiin.
2. Tarkistanut ja korjannut vastauslomakkeeseen valmiiksi painetut tiedot.
3. Allekirjoittanut vastauslomakkeen mustekynällä.
4. Mustannut vaihtoehtoa vastaavan ruudun vastauslomakkeessa.

Hakijan nimi: MUUKALAINEN, ELISA SUVI-TUULI

Syntymäaika: 12.4.1985

1. Tapaat kutsuilla henkilön, jonka kanssa syvennyt kahdenkeskiseen keskusteluun. Millainen etäisyys välillänne tällöin vallitsee Hallin luokituksen mukaisesti?
 - a. henkilökohtainen etäisyys
 - b. julkinen etäisyys
 - c. intiimi etäisyys
 - d. sosiaalinen etäisyys

wc

VALINTAKOE 6.6.2018

TAUSTA-AINEISTO liittyen tehtäviin 1–4.

Lähde: Kauppalehti 25.10.1928

KAUPPALEHTI

NEW YORKIN PÖRSSISSÄ EILEN „MUSTA PÄIVÄ”.

*„Nousukauden aikana pystytetty uljas
kurssitaso luhistui kuin tuulentupa.”*

Myyntimääräyksiä kaikkialta lumivyöryn tapaan. — Joka minuutti tuotti satojen miljoonien dollarien tappioita. — Vaihto kaksi kertaa niin suuri kuin aikaisempi ennätys.

<p>New York, 24. 10. (STT) Wall Streetillä oli torstaina mustin päivä moneneen vuoteen. Pidemmän nousukauden aikana pystytetty uljas kurssitaso luhistui kuin tuulentupa. Pörssi avattiin epäsäännöllisenä, mutta noususuuntakeinottelijain onnistui kuitenkin voimakkein toimenpitein saavuttaa 10:eenkin dollariin nousevia kurssivoittoja. Pian suunta kuitenkin muuttui ja Yhdysvaltain kaikista osista sekä ulkomailta virtasi myyntimääräyksiä lumivyöryn tavoin. Kurs-</p>	<p>sien lasku muodostui iltapäivällä tuhoisaksi. Täydellisen sekaannuksen vallitessa johtavat paperit laskivat jopa 50:kin dollarilla ja joka minuutti tuotti satojen miljoonien dollarien tappioita. Vaihto oli niin tavaton, että noteeraussähkösanomata pörssistä myöhästivät kaksi ja puoli tuntia. Klo 1.30 oli yli 10 miljoonaa osaketta vaihtanut omistajaa. Nyt oli tilanne kärjistynyt niin, että johtavat pankkiirit kaikessa kiireessä kutsuttiin Morgan & C:ön konttoriin. Tieto täs-</p>	<p>tä riitti nähtävästi jossakin määrin tyynnyttämään mielialaa ja useiden paperien kurssi nousi jonkun verran. Kokouksessa mukana olleet antoivat myöhemmin pörssissä rauhoittavia selityksiä, minkä jälkeen kurssit nousivat 5—35 dollarilla. Pörssi päättyi suuren hermostuneisuuden merkeissä. Vaihto oli kaksi kertaa niin suuri kuin aikaisempi ennätys. Pörssikorkeus oli aluksi 6 ja myöhemmin 5 %.</p>
---	---	---

Lokakuun 1929 pörssiromahdus tapahtui kahdessa erässä. Ensimmäinen päivä eli ”musta torstai” oli 24.10.1929, jolloin jopa 13 miljoonaa osaketta vaihtoi omistajaa, kun tyypillinen päivävaihto oli 4 miljoonaa osaketta. Toinen erä ”musta tiistai” nähtiin 29.10.1929, ja alimmillaan pörssi-indeksi tuli alas lähes 50 % saman vuoden syyskuussa nähdystä huippulukemista. Näiden kahden päivän välillä New Yorkin pörssin markkina-arvosta haihtui jopa 26 miljardia dollaria.

1) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

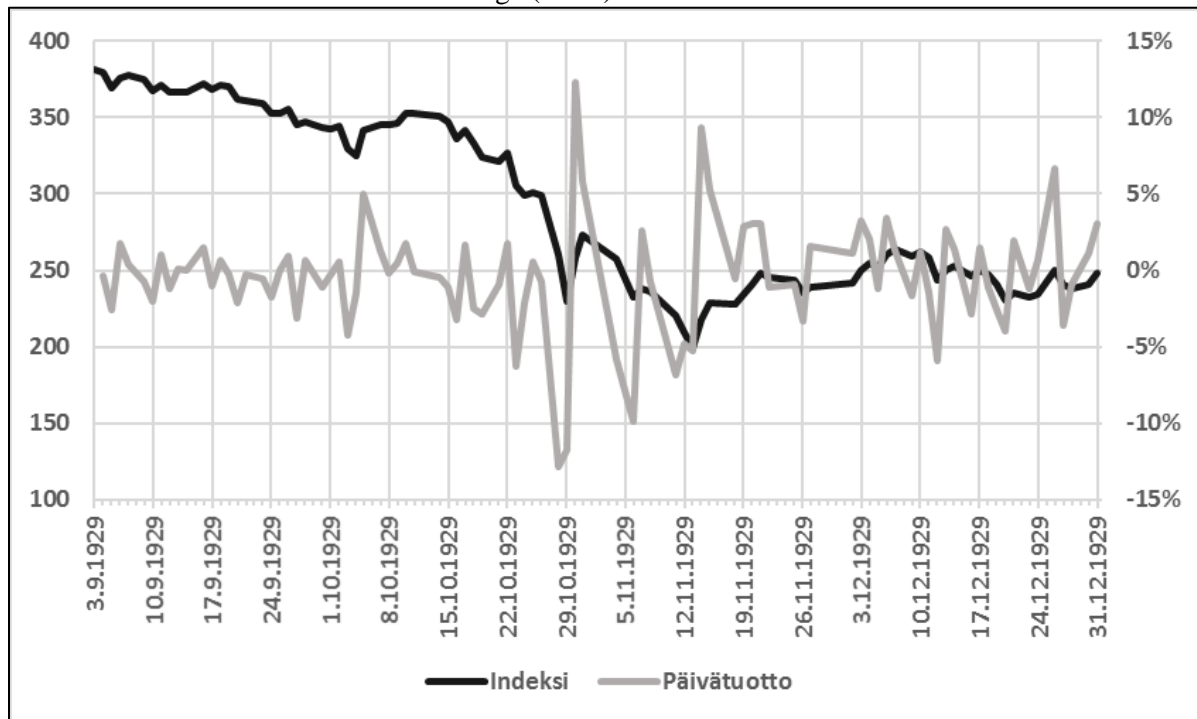
- Kun New Yorkin pörssi romahti lokakuussa 1929, menettivät pörssiin listautuneet teollisuusyritykset suuren osan rahavaroistaan, koska niiden osakkeiden arvo laski.
- Pörssi yleensä, ja New Yorkin pörssi erityisesti, on rahamarkkinoiden keskeinen instituutio.
- Oman pääoman markkinoilla osakeannilla yritykseen saatu pääoma maksetaan takaisin aikaisintaan vuoden kuluttua.
- Romahdusta edeltäneen kaltaiset markkinakuplat syntyvät, kun osakkeiden hinnannousuun liittyvät odotukset kasvavat epärealistisen korkeiksi.**

2) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

- New Deal -ohjelman tarkoituksena oli auttaa pörssissä rahansa menettäneitä sijoittajia vaurastumaan uudelleen.
- Teollisuusmaat yrittivät selviytyä pörssiromahdusta seuranneesta lamasta säätämällä erilaisia tulleja ja tuontikiintiöitä.**
- Pörssiromahduksella ja sitä seuranneella lamalla ei ole mitään yhteyttä 1900-luvun ensimmäisen puoliskon maailmanpoliittiseen tilanteeseen.
- Pörssin romahdusta vuonna 1929 voidaan pitää sitä välittömästi edeltäneen laman syynä.

Alla olevat kuviot 1 ja 2 kuvaavat Dow Jones Industrial Average (DJIA) -indeksin kehitystä aikavälillä 3.9.1929-31.12.1929 ja samalta aikaväliltä laskettuja päivätuottoja. Kuviot perustuvat 91 pörssipäivän tietoihin.

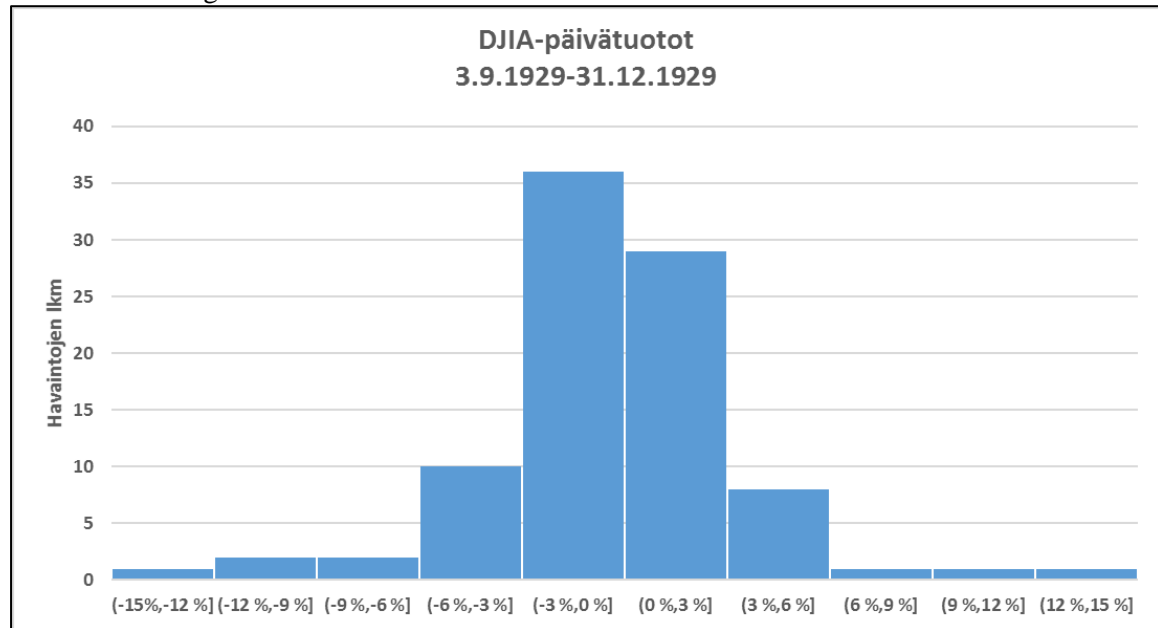
KUVIO 1: Dow Jones Industrial Average (DJIA) 3.9.1929-31.12.1929.

3) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa kuvion 1 perusteella?

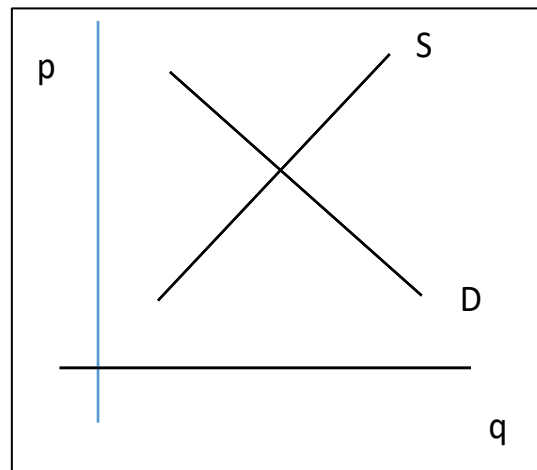
- DJIA -indeksi sai pienimmän arvonsa -12 % lokakuun lopussa 1929.
- DJIA -indeksin kokonaistuotto 3.9.1929 ja 31.12.1929 välillä oli noin -35 %.**
- DJIA -indeksin tuotto oli 3.9.1929 ja 31.12.1929 välillä noin +3 %.
- Huonoin päivätuotto saavutettiin marraskuun puolivälissä 1929.

KUVIO 2: Histogrammi

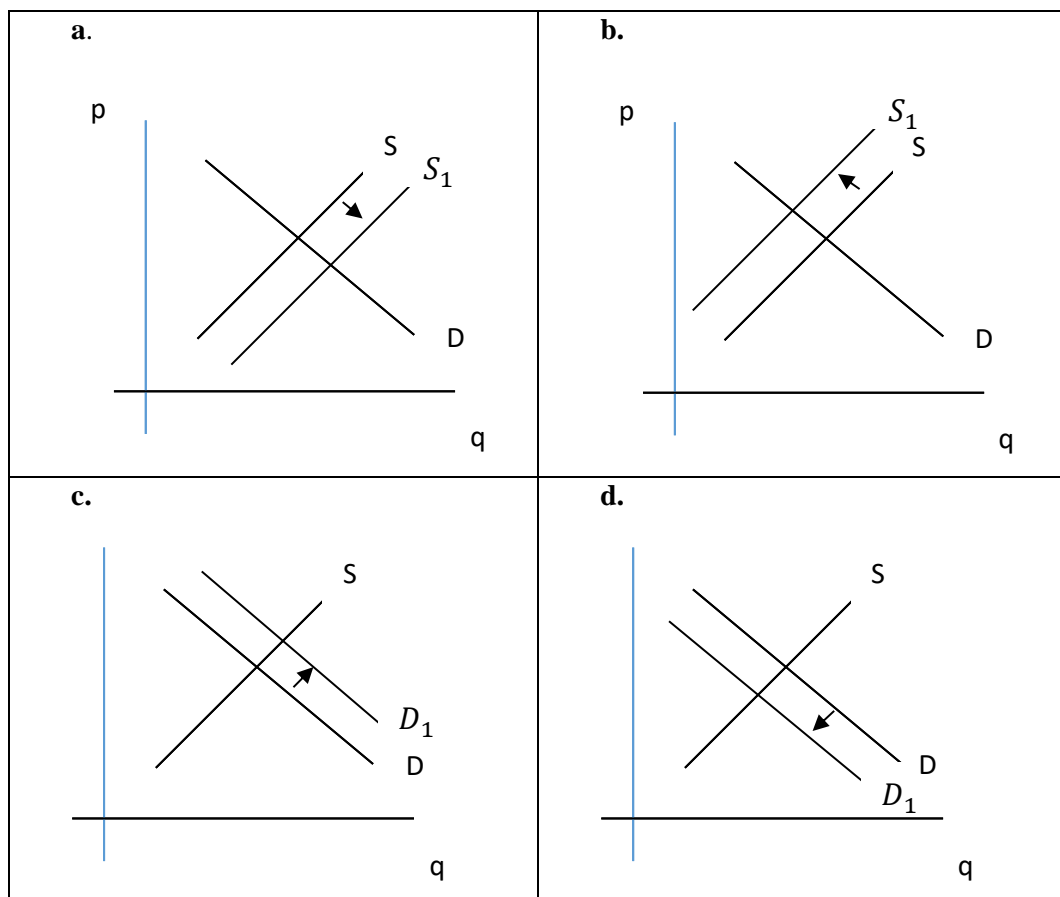

- 4) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa kuvion 2 perusteella?
- 46 prosenttia DJIA -indeksin päivätuotoista syksyllä 1929 osui välille (-6 %, 0 %].
 - Histogrammi kuvaa eri suuruisiin päivätuottoihin liittyvien havaintojen todennäköisyyttä.
 - Päivätuottojen keskihajonta on 30 %.
 - Päivätuottojen mediaani on -0,26 %.**
- 5) Kokeen viimeisellä sivulla oleva aineisto kuvaa bruttokansantuotteen volyymia per henkilö indeksimuodossa vuosina 1860-2009. Minä seuraavista vuosikymmenistä prosentuaalinen talouskasvu per henkilö oli nopeinta?
- 31.12.1919-31.12.1929**
 - 31.12.1949-31.12.1959
 - 31.12.1979-31.12.1989
 - 31.12.1989-31.12.1999

- 6) Alla oleva kuvio kuvaa hypoteettisia polkupyörämarkkinoita, jossa p on hinta, q on määrä, S kuvaa polkupyörien tarjontakäyrää, ja D kuvaa polkupyörien kysyntäkäyrää.

Mikä alla olevista kuvioista kuvaa sitä, mitä tapahtuu polkupyörien markkinoilla, jos valmistuksessa käytetyn teräksen hinta nousee? S_1 ja D_1 kuvaavat tarjonta- ja kysyntäkäyriä muutoksen jälkeen.

Oikea vastaus: B

Lue alla oleva teksti ja vastaa kysymyksiin 7–9.

Lähde: <https://www.coca-cola.fi/urheilu/lipunkantajana-uefa-euro-2016--turnauksessa---coca-cola-toteutta#>

UEFA EURO 2016™

UEFA EURO 2016™ -turnaus on potkaistu käyntiin. Kuukauden ajan 24 joukkuetta kaikkialta Euroopasta kisaa halutun pokaalin voitosta. Kisojen kunniaksi jopa 816 13–17-vuotiasta nuorta saavat mahdollisuuden toimia otteluiden lipunkantajina kisakentillä.

...

Onnekkaita lipunkantajat tulevat saamaan unohtumattoman kokemuksen turnauksessa. He saattelevat kussakin matsissa pelaavien joukkueiden kansallisliput kentälle ja esittelevät yleisölle kunkin maan omat värit. Kutakin lippua kantaa kahdeksan nuorta, eli kentällä on yhteensä 16 lipunkantajaa kerrallaan.

...

Ennen kutakin peliä lipunkantajat saavat hauskaa tekemistä koko päiväksi. Luvassa on harjoituksia, jalkapallomatseja entisten ammattilaispelaajien kanssa ja peliasujen sovittamista. Tapahtumarikkaan päivän jälkeen lipunkantajat kuljetetaan stadionille suurta hetkeään varten. Nuoret tulevat todellakin olemaan kaiken keskiössä ja näkevät kisahuuman aivan lähietäisyydeltä. Tämän vuoksi jokainen nuori on saanut Coca-Colalta älypuhelimien, jolla he voivat jakaa kisatunnelmiaan ja kertoa jännittävistä päivästänsä koko maailmalle.

...

Kesäkuun 15. päivä Romania–Sveitsi -pelissä ja kesäkuun 16. päivä Saksa–Puola -pelissä on paikalla kahdeksan erityistä vierasta. Ranskalainen hyväntekeväisyysjärjestö Petits Princes ja Coca-Cola toteuttavat kahdeksan vakavasti sairaan lapsen unelman ja he pääsevät seuraamaan pelejä aivan kentän vierestä. Lapsilla on myös mahdollisuus tavata jalkapallosankarinsa.

Miten sinusta tuli lipunkantaja UEFA EURO 2016™ -turnaukseen?

James (15 v.): ”Osallistuin Coca-Colan netissä järjestämään kilpailuun, jossa piti vastata eri maiden lippuihin liittyviin kysymyksiin. Olin opetellut Euroopan liput, joten kysymykset eivät edes olleet kovinkaan vaikeita. Sitten sain sähköpostin, jossa kerrottiin, että minut oli valittu mukaan.”

...

”Olen todella innoissani! Sain juuri tietää, että tulen olemaan osa 21. kesäkuuta järjestettävää Saksa–Pohjois-Irlanti -matsia. Päivä alkaa yhdeksältä aamulla ja saamme ohjeet lipunkantoa varten. Sitten tapaamme entisen ammattilaispelaajan ja pääsemme pelaamaan matsin hänen opastuksellaan. Puoli kuudelta on viimeiset harjoitukset, ja sitten otamme suunnan kohti Pariisin Parc des Princes -areenaa.”

Sinulla tulee olemaan älypuhelin käytössäsi. Mitä aiot jakaa sosiaalisessa mediassa ensimmäiseksi?

”Luulen, että yksi mielenkiintoisimmista jutuista tulee olemaan entisen jalkapalloammattilaisen tapaaminen. En vielä tiedä kuka hän on, mutta haluaisin erityisesti saada kuvia siitä, kun pelaamme yhdessä! Muutenkin on hienoa päästä näyttämään jalkapallon kulisseeja sosiaalisen median välityksellä. Sellaisia asioita emme yleensä näe kotisohvilta.”

7) Mikä maininta tekstissä on esimerkki kestävyysajattelun käytöstä markkinoinnissa?

- a. Lipunkantajina toimiville nuorille annetaan ilmainen älypuhelin.
- b. Yritys tekee yhteistyötä hyväntekeväisyysjärjestön kanssa.**
- c. Nuoret kutsutaan lipunkantajiksi UEFA-turnauksen kisoihin.
- d. Nuoret pääsevät tapaamaan ammattilaisjalkapalloilijoita.

8) Mikä on ensisijainen syy, että lipunkantajille on annettu älypuhelin?

- a. Nuoret voivat kuvata itseään yhdessä jalkapalloammattilaisten kanssa.
- b. Yhteyden pitäminen ystäviin on helpompaa etäisyydestä huolimatta.
- c. Nuoret voivat tuottaa sisältöä UEFA:n toiminnasta.
- d. Nuoret voivat kertoa mainostajan hänelle antamasta kokemuksesta.**

9) Kuka tai mikä tekstissä on sponsori?

- Lipunkantaja, koska hänen kauttaan tapahtuman markkina-arvo nousee.
- UEFA, koska se toimii jalkapalloturnauksen pääjärjestäjänä.
- Coca-Cola, koska se tukee UEFA-jalkapalloturnausta rahallisesti.**
- Petits Princes, koska se on hyväntekeväisyysjärjestö, joka auttaa lapsia.

10) Mikä seuraavista väittämistä pitää paikkansa?

- Lukujen painotettu keskiarvo on suurempi kuin painottamaton keskiarvo.
- Keskihajonnalla mitataan muuttujan jakauman leveyttä. Jos aineistossa on vain positiivisia lukuja, niin keskiarvon on oltava suurempi kuin keskihajonnan.
- Keskiarvo, moodi ja mediaani ovat luokitellusta jakaumasta laskettuja keskilukuja, jotka ovat yksikäsitteisiä, kun havaintoaineiston jokainen luku on tiedossa.
- Keskihajonta lasketaan luokitellusta havaintoaineistosta luokkien frekvensseillä painottaen.**

11) Millä seuraavista muuttujan x frekvenssijakaumista on pienin keskihajonta?

a.

x	lukumäärä
0	20
1	20
2	20
3	20
4	20
Yhteensä	100

b.

x	lukumäärä
0	10
1	20
2	40
3	20
4	10
Yhteensä	100

c.

x	lukumäärä
1	40
2	10
3	10
4	40
Yhteensä	100

d.

x	lukumäärä
-3	4
-2	6
-1	20
0	40
1	20
2	6
3	4
Yhteensä	100

Oikea vastaus: B

12) Eräessä tutkimuksessa kysyttiin 100 yritykseltä mm. liikevaihto. Kyselyyn vastanneiden yritysten liikevaihdon keskiarvoksi saatiin 400 000 euroa ja liikevaihdon keskihajonnaksi 200 000 euroa. Tutkimusta varten liikevaihdon arvot standardoitiin eli normeerattiin. Muuttujan standardoiduilla eli normeeratuilla arvoilla tarkoitetaan niiden skaalaamista niin, että niiden keskiarvoksi tulee 0 ja keskihajonnaksi 1. Yrityksen, jonka liikevaihto on 200 000 euroa, standardoiduksi arvoksi saatiin siten

- 1**
- 0,1
- 1
- 2

- 13) Päivittäistavarakauppa mainostaa tarjoustuotetta TV:ssä ja digitaalisesti internetissä. Aiemman tutkimuksen mukaan se on arvioinut todennäköisyyttä, että kohderyhmään kuuluva henkilö ostaa kyseisen tarjoustuotteen seuraavan taulukon mukaisella todennäköisyydellä:

	Näkee mainoksen internetissä	Ei näe mainosta internetissä
Näkee mainoksen TV:ssä	0,5	0,3
Ei näe mainosta TV:ssä	0,2	0,1

Mainostoimisto on arvioinut, että tarjousaikana kohderyhmän 50 % ihmisistä näkee TV-mainoksen, 40 % näkee internet-mainoksen, ja 25 % ei näe kumpaakaan niistä. Kuinka monta prosenttia kohderyhmään kuuluvista ihmisistä mainostoimiston arvion perusteella ostaa ko. tarjoustuotteen (yhden desimaalin tarkkuudella)?

- a. 22,5 %
b. 25,5 %
 c. 27,5 %
 d. joku muu
- 14) Laske seuraavan lausekkeen arvo, kun $x_1=2$, $x_2=4$, $x_3=6$; $n=3$

$$\sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - \frac{(\sum_{i=1}^n x_i)^2}{n}}{n-1}}$$

- a. 1
b. 2
 c. 3
 d. 4
- 15) Vesa ostaa 100 kpl LogIT-nimisen yhtiön osakkeita. Hän arvioi, että osakkeen hinta nousee yhdellä eurolla pörssipäivän aikana todennäköisyydellä 0,5 ja laskee yhdellä eurolla todennäköisyydellä 0,5. Muut vaihtoehdot eivät ole mahdollisia. Hän on päättänyt myydä osakkeensa heti, kun niiden pörssipäivän loppuhinta on korkeampi kuin osakkeiden hankintahinta. Osakkeiden hankinnasta ja myynnistä aiheutuvia muita kuluja ei oteta huomioon, koska ne ovat niin pieniä, että eivät vaikuta laskelmaan. Millä todennäköisyydellä (kahden desimaalin tarkkuudella) hän myy osakkeensa seuraavan viiden pörssipäivän aikana?

- a. 0,50
 b. 0,60
 c. 0,66
d. joku muu

TEHTÄVIEN 16. ja 17. alustus:

Opettaja pitää opiskelijoille pistokokeen. Se on monivalintakoe, jossa on 5 tehtävää, joissa on kussakin 4 vaihtoehtoa. Kussakin tehtävässä opiskelija voi valita vastaako hän kysymykseen vai jättääkö sen tyhjäksi. Oikeasta vastauksesta saa kussakin tehtävässä +1 pistettä ja väärästä -3 pistettä; tyhjästä vastauksesta saa 0 pistettä.

- 16) Matti ei ole lukenut läksyjä, joten hän joutuu arvaamaan jokaisen tehtävän täysin satunnaisesti. Millä todennäköisyydellä Matti saa positiivisen yhteistuloksen, jos hän vastaa arvaamalla jokaiseen 5 tehtävään?
- 0,1 %
 - 0,4 %
 - 1,0 %
 - 1,6 %**
- 17) Teppo on lukenut läksyt, mutta on silti epävarma vastauksista. Mikä strategia seuraavista on hänelle paras, jos hän haluaa maksimoida keskimääräisen tuloksensa pistokokeessa.
- Teppo vastaa tehtävään, jos hän arvioi tietävänsä oikean vastauksen vähintään 50 % todennäköisyydellä, muutoin hän jättää sen tyhjäksi.
 - Teppo vastaa tehtävään, jos hän arvioi tietävänsä oikean vastauksen vähintään 67 % todennäköisyydellä, muutoin hän jättää sen tyhjäksi.
 - Teppo vastaa tehtävään, jos hän arvioi tietävänsä oikean vastauksen vähintään 75 % todennäköisyydellä, muutoin hän jättää sen tyhjäksi.**
 - Teppo vastaa tehtävään, jos hän arvioi tietävänsä oikean vastauksen vähintään 80 % todennäköisyydellä, muutoin hän jättää sen tyhjäksi.
- 18) Mikä seuraavista vaihtoehtoista pitää paikkansa?
- Kreikan kaupunkivaltioiden ja Rooman valtakunnan talous nojasi orjatyölle, koska jumalten ajateltiin kieltävän työnteon vapailta kansalaisilta.
 - Egyptiläiset hallitsivat Välimeren kauppaa ennen antiikin kulttuurien nousua ja toimivat välittäjinä muiden kansojen välisessä kaupassa.
 - Inflaatiota voidaan pitää yhtenä keskeisenä Rooman valtakunnan tuhoon johtaneena tekijänä.**
 - Vaihtokaupasta siirryttiin rahatalouteen Välimeren alueella ennen ajanlaskun alkua, jolloin rahan lyömisestä tuli valtion oligopoli.
- 19) Mikä seuraavista vaihtoehtoista ei pidä paikkaansa?
- Pankki- ja vakuutuslaitokset syntyivät Euroopan keskiaikaisissa kaupungeissa. Rahasta ei kuitenkaan voitu periä korkoa, koska kirkko esti sen tehokkaasti.**
 - Yksi esimerkki Amerikkaan suuntautuneiden löytöretkien negatiivisista seurauksista oli rahan ostovoiman voimakas lasku Euroopassa.
 - Markkinatalouden voidaan katsoa syntyneen keskiajalla.
 - Löytöretkien jälkeen alkanut maailmankaupan laajeneminen synnytti uusia maksutapoja. Luotolla maksaminen korvasi osittain erilaiset kolikot maksuvälineenä.
- 20) Kauppiaat ja käsityöläiset perustivat ns. kiltoja 1100- ja 1200-luvulla Euroopassa. Niille oli ominaista
- hintojen aleneminen, koska kiltojen jäsenet saivat hankittua raaka-aineita halvemmin.
 - kartellimainen organisaatio, jonka tavoitteena oli ylläpitää laatua.**
 - täydellinen kilpailu, koska kiltojen jäsenten lukumäärä kasvoi voimakkaasti.
 - vapaa pääsy markkinoille, johon liittyen killat rekrytoivat aktiivisesti uusia jäseniä.

21) Merkantilismin mukaan valtioiden pitäisi

- a. **maksimoida vaihtotaseensa.**
- b. harrastaa ulkomaankauppaa suhteellisten etujensa mukaisesti.
- c. minimoida vaihtotaseensa.
- d. edistää vapaata kauppaa.

22) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

- a. Adam Smith ajatteli talouselämän toimivan parhaiten silloin, kun valtiot säätelisivät tuotteiden hintoja talouspolitiikalla.
- b. Yksi teollisen kehityksen keskeisistä ideoista eli sarjatuotanto otettiin ensimmäisenä käyttöön Henry Fordin autotehtailla Detroitissa.
- c. **Massatuotannon syntyä voidaan pitää keskeisenä edellytyksenä kulutusyhteiskunnan kehittymiselle.**
- d. Koska teollinen vallankumous ja massatuotanto alensivat yritysten tuottamien hyödykkeiden hintoja, tuottivat yritykset niitä entistä vähemmän.

23) Massamuutto Amerikkaan 1800-loppupuolella ja 1900-luvun alkupuolella ei riippunut siitä, että

- a. lähtömaassa oli vaikeaa saada toimeentuloa maaseudulla.
- b. **lähtömaan kaupunkien saastuminen tuotti asukkaille ongelmia.**
- c. kansainväliset matkustusmahdollisuudet parantuivat.
- d. muutto houkutteli seikkailunhaluisia ihmisiä.

24) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

- a. Käsitteellä teollinen vallankumous tarkoitetaan sitä, että tavoitellaan korkeampia teollisuuspalkkoja.
- b. **Teollinen vallankumous on teknologinen muutos, joka muuttaa vahvasti tuotantotapoja.**
- c. Tuottavuuden laskeminen on tyypillistä teolliselle vallankumoukselle.
- d. Siirtyminen massatuotannosta asiakasohjattuun tuotantoon tarkoittaa, että tuotteista tulee yhä yhdenmukaisempia.

25) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

- a. Yleinen elinkeinonvapaus tarkoittaa, että kuka tahansa voi perustaa haluamansa kaltaisen yrityksen.
- b. Suurin osa suomalaisista yrityksistä on suuryrityksiä, ja ne myös työllistävät enemmän kuin muut yritykset.
- c. **Yrittäjyyteen liittyy keskeisesti se, että yrityksen omistajat kantavat yritystoimintaan liittyvät riskit.**
- d. Yritys menee konkurssiin, kun sen viimeinen tilikausi on ollut tappiollinen.

26) Maija Mattila on juuri valmistunut kauppatieteen maisteriksi ja aikoo perustaa oman yrityksen. Maija on aluksi yrityksen ainoa omistaja. Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

- a. Maija voi valita uuden yrityksensä yhtiömuodoksi yksityisen osakeyhtiön, avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön tai toiminimen.
- b. Maijan valinta on melko tyypillinen, koska Suomessa erityisesti korkeakouluista valmistuneet perustavat yrityksiä.
- c. Yrittäjyyden keskeisiin elementteihin kuuluu, että mikäli Maija epäonnistuu yrityksenä pyörittämisessä, kantaa hän henkilökohtaisesti vastuun yrityksen tekemistä sitoumuksista.
- d. **Mikään vaihtoehdoista a–c ei ole oikein.**

27) Mikä väite tuotemerkeistä ei pidä paikkaansa?

- a. Tuotemerkkiä voi vahvistaa olemalla läsnä sosiaalisessa mediassa.
- b. Vahvalla tuotemerkillä pystyy korottamaan tuotteen hintaa menettämättä asiakkaita.
- c. **Kuluttajat eivät yleensä reagoi tuotemerkkeihin fyysisissä kaupoissa.**
- d. Palvelualoillakin tuotemerkit ovat tärkeä kilpailukeino.

28) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

- a. Yhteisövero, kirkollisvero ja arvonnäisävero ovat välittömiä veroja.
- b. Progressiivisessa verotuksessa jokainen maksaa tuloistaan veroa saman prosentin mukaan.
- c. **Marginaalivero on se osa verosta, jonka palkansaaaja joutuu maksamaan lisätuloistaan.**
- d. Verotuksella on monia tehtäviä. Yksi niistä on kasvattaa ihmisten välisiä tuloeroja.

29) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

- a. Verotus on usein käytetty keino tasapainottaa valtion budjettia, koska kuluttajien ja yritysten käyttäytymistä veronkorotusten suhteen on helppo ennakoita.
- b. Veroaste on ollut Suomessa viime vuosina noin 45 %. Tämä tarkoittaa, että suomalaiset palkansaaajat maksavat tuloistaan veroa keskimäärin tuon verran.
- c. **Suurin osan valtionverotuksen tuotosta kerätään arvonnäisäverona.**
- d. Kansainvälinen verokilpailu luo paineita laskea erityisesti tuloverotusta.

30) Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli lokakuussa 2017 työkäisiä 4 118 000, työllisiä 2 492 000 ja työttömiä 197 000. Työttömyysaste oli silloin

- a. 4,8 %.
- b. **7,3 %.**
- c. 7,9 %.
- d. 8,4 %.

31) Mikä seuraavista väittämistä ei pidä paikkaansa?

- a. Suhdannetyöttömyydessä työttömyys vaihtelee yleisen taloustilanteen mukaan.
- b. Rakennetyöttömyys ilmenee mm. siten, että työttömiksi jääneiden joukossa on henkilöitä, joiden tiedot, taidot ja osaaminen eivät vastaa tarjolla olevien työtehtävien vaatimuksia.
- c. **Kausityöttömyydessä työttömyys vaihtelee pääsääntöisesti taantuman ja noususuhdanteen mukaan.**
- d. Kitkatyöttömyys ilmenee siten, että osa työntekijöistä etsii uutta työpaikkaa ja on ennen uuden työn aloittamista lyhyen ajan työttömänä.

32) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

- a. **Kiinteä korko ja prime-korko ovat lainoissa käytettäviä viitekorkoja.**
- b. Korko on rahan hinta, ja se vaihtelee kysynnän ja tarjonnan mukaan, eikä rahapolitiikka vaikuta niiden tasoon.
- c. Lainan korko määräytyy yksinomaan laina-ajan pituuden mukaan.
- d. Marginaalikorolla tarkoitetaan pankin voittomarginaalia, ja se on kaikille asiakkaille sama.

33) Mikä seuraavista vaihtoehdoista pitää paikkansa?

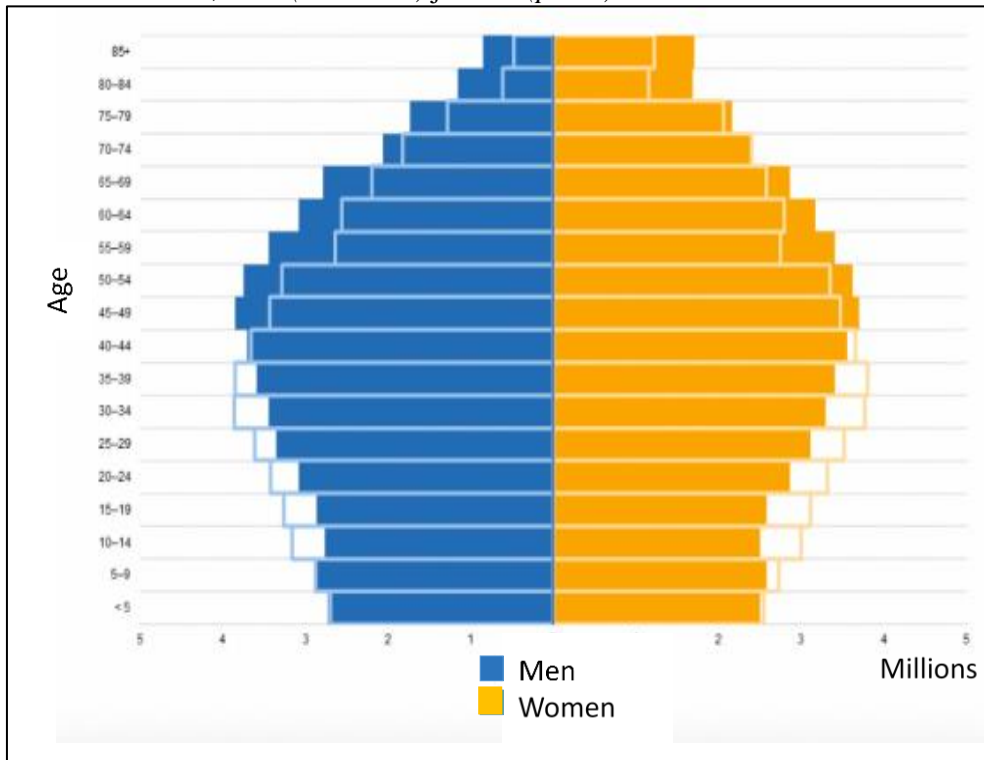
- a. Pörssiyhtiön osakkailleen jakaman osingon määrä riippuu ensisijaisesti sen osakekurssista.
- b. Sijoittamalla sijoitusrahastoihin välttää sijoittamiseen liittyvän riskin, koska sijoitusrahaston arvo ei voi laskea.
- c. Antolainauksella tarkoitetaan sitä, että asiakas tallettaa rahaa pankkiin ja ottolainauksella sitä, että rahaa lainataan pankista.
- d. **Sijoitusportfolio voi koostua esimerkiksi osakkeista, kiinteistöistä ja taide-esineistä.**

- 34) Onni osti AB Oyj:n osakkeita vuoden ensimmäisenä pörssipäivänä hintaan 17,50 euroa per osake ja myi osakkeet saman vuoden viimeisenä pörssipäivänä hintaan 18,70 euroa per osake. Yritys teki vuoden aikana voittoa 1,20 euroa osakkeelta ja sen maksama osinko oli 0,60 euroa per osake. Paljonko Onnin sijoitus tuotti ennen veroja?
- 6,9 %
 - 10,3 %**
 - 13,7 %
 - 17,1 %
- 35) Yksi euro maksoi kuukauden alussa 9,90 Ruotsin kruunua. Kuun lopussa se maksoi 9,50 kruunua. Mikä seuraavista väittämistä ei pidä paikkaansa?
- Ruotsin kansantalouden kilpailukyky heikentyi kyseisen kuukauden aikana.
 - Euroalueelta Ruotsiin suuntautuneella lomamatkalla hankitut ja kruunuissa maksetut tuliaisat maksoivat kuukauden alussa kotivaluutassa enemmän kuin kuukauden lopussa.**
 - Euro devalvoitui kyseisen kuukauden aikana suhteessa Ruotsin kruunuun.
 - Kelluvan valuutan arvo muuttui valuuttamarkkinoilla.
- 36) Mikä seuraavista väittämistä ei pidä paikkaansa?
- Deflaation vallitessa samalla rahamäärällä saa ostettua enemmän hyödykkeitä kuin aiemmin.
 - Keskuspankit reagoivat mahdollisiin inflaatiopaineisiin korkoja korottamalla.
 - Yritysten investoinnit vähenevät yleensä inflaation seurauksena.
 - Inflaatio lisää kotitalouksien hallussa olevan rahamäärän ostovoimaa.**
- 37) Bruttokansantuotetta (BKT) pidetään puutteellisena hyvinvoinnin ja elintason mittarina. Mikä seuraavista bruttokansantuotteeseen liittyvistä väittämistä ei pidä paikkaansa?
- BKT:ta laskettaessa lopputuotteiden hinnasta vähennetään eri tuotantovaiheissa käytetyt raaka-aineet ja puolivalmisteet.
 - Osa palveluista otetaan mukaan BKT:hen niiden tuotantokustannusten perusteella.
 - BKT paljastaa kansalaisten elintasoerot.**
 - BKT:hen ei lasketa mukaan ns. kotityötä.
- 38) Talouskasvuun vaikuttavat useat tekijät. Mikä seuraavista ei edistä talouskasvua?
- Teknologinen kehitys.
 - Alhainen väestön kasvu.**
 - Ns. inhimillisen pääoman kasvu.
 - Reaalipääoman kasvu.
- 39) Kestävän kehityksen pääperiaate on
- saman tuotannon volyymin saavuttaminen korkeammalla resurssikäytöllä.
 - yhtenäisten mahdollisuuksien turvaaminen meille ja tuleville sukupolville.**
 - uusiutuvien raaka-aineiden käytön rajaaminen, jotta niitä riittäisi tulevaisuudessakin.
 - kasvihuoneilmiön edistäminen, jotta saisimme lämpimämmän ilmaston.

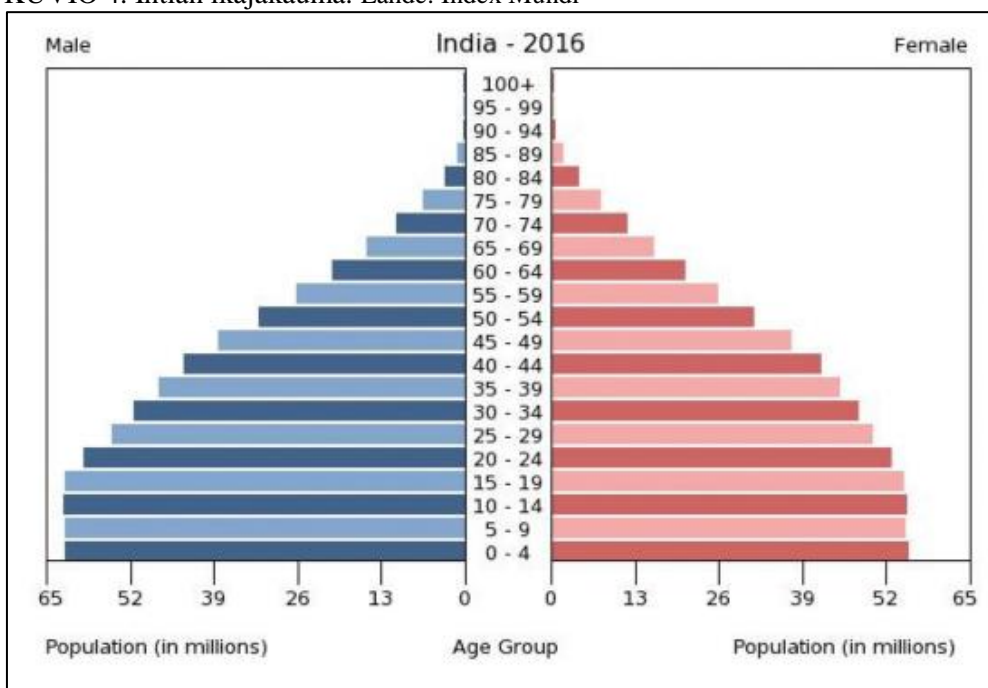
40) Kuvioden 3 ja 4 väestöpyramidit esittävät EU:n ja Intian väestön ikäjakaumia vuonna 2016. Mitä niiden perusteella voidaan päätellä kulutustuotteiden kysynnästä seuraavien vuosikymmenien aikana?

- Kuluttajatuotteiden kysyntä siirtyy yhä enemmän Intiaan, vaikka EU:ssa elintaso pysyykin korkealla.**
- EU on jatkossakin suurin kuluttajatuotteiden markkina-alue, koska keski-ikäisillä on paljon rahaa.
- Kuluttajatuotteiden kysyntä laskee teollistumisen myötä, koska tuotanto siirtyy Intiaan.
- Intian kulutustaso laskee, koska ikääntyneiden osuus väestöstä laskee.

KUVIO 3. EU 28, 2001 (ääriiviivat) ja 2016 (palkit). Lähde: Eurostat

KUVIO 4. Intian ikäjakauma. Lähde: Index Mundi

KAUPPATIETEELLISEN ALAN YHTEISVALINTA, TEHTÄVÄT

AINEISTO TEHTÄVÄÄN 5. Bruttokansantuote per capita vuoden lopussa, volyyymi-indeksi, 1926=100

Lähde: Tilastokeskus

Vuosi	Indeksiluku	Vuosi	Indeksiluku	Vuosi	Indeksiluku
1860	40,12	1910	79,73	1960	260,81
1861	39,84	1911	80,93	1961	278,83
1862	37,43	1912	84,42	1962	285,15
1863	40,10	1913	88,42	1963	292,41
1864	40,39	1914	83,59	1964	306,51
1865	39,72	1915	78,65	1965	321,89
1866	40,42	1916	79,34	1966	327,96
1867	37,36	1917	66,18	1967	333,06
1868	43,34	1918	57,74	1968	339,72
1869	46,15	1919	69,67	1969	373,84
1870	47,35	1920	77,21	1970	403,17
1871	46,89	1921	78,65	1971	409,14
1872	47,69	1922	85,92	1972	437,76
1873	49,75	1923	91,41	1973	464,58
1874	50,13	1924	93,06	1974	476,25
1875	50,51	1925	97,23	1975	479,86
1876	52,48	1926	100,00	1976	480,89
1877	50,57	1927	106,95	1977	481,25
1878	49,01	1928	113,19	1978	494,95
1879	48,56	1929	113,81	1979	529,14
1880	48,13	1930	111,48	1980	557,42
1881	46,45	1931	107,96	1981	562,22
1882	50,10	1932	106,66	1982	576,35
1883	51,22	1933	113,19	1983	590,80
1884	50,71	1934	125,08	1984	606,55
1885	51,28	1935	129,41	1985	625,38
1886	53,15	1936	137,31	1986	640,34
1887	53,11	1937	143,98	1987	661,26
1888	54,21	1938	150,15	1988	693,69
1889	55,28	1939	142,69	1989	726,36
1890	57,69	1940	135,35	1990	728,04
1891	56,40	1941	139,37	1991	681,25
1892	54,38	1942	139,78	1992	654,91
1893	56,16	1943	154,81	1993	646,97
1894	59,86	1944	154,72	1994	669,56
1895	62,26	1945	144,33	1995	695,07
1896	65,51	1946	153,63	1996	718,14
1897	67,66	1947	155,07	1997	760,78
1898	69,48	1948	165,13	1998	799,94
1899	67,20	1949	172,96	1999	833,55
1900	69,81	1950	177,75	2000	878,70
1901	68,43	1951	191,27	2001	899,33
1902	66,66	1952	195,12	2002	912,23
1903	70,46	1953	194,37	2003	928,21
1904	72,30	1954	208,92	2004	961,85
1905	72,90	1955	217,10	2005	985,21
1906	74,97	1956	221,25	2006	1021,23
1907	76,57	1957	229,65	2007	1069,63
1908	76,27	1958	229,15	2008	1072,34
1909	78,79	1959	240,69	2009	978,97